

ODLUKE DOMAĆIH SUDOVA

ODGOVORNOST ZA ŠTETU NANESENU UPORABOM AUTODIZALICE – OSIGURATELJNI ASPEKTI

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Presuda i rješenje broj: Revt 121/07-2 od 19. studenog 2008.

Vijeće: Jakob Miletić, kao predsjednik vijeća,

dr. sc. Ivan Kaladić, Gordana Matasić-Špoljarić, mr. sc. Andrija Eraković

i Đuro Sessa, kao članovi vijeća

Na prostoru predviđenom za spuštanje plovila u more autodizalicom se vršio manevar prebacivanja motorne jahte s kopna u more. U trenutku podizanja s obale i spuštanja u more grana motorne dizalice pala je na jahtu i potpuno ju uništila. Oštećeni (tužitelji) postavili su odštetni zahtjev protiv osiguratelja pozivajući se na sklopljeni ugovor o obveznom osiguranju vlasnika motornog vozila od odgovornosti za štetu koju vlasnik motornog vozila uporabom motornog vozila nanese trećim osobama zbog uništenja stvari. Osiguravajuće društvo nije odgovorno za nastalu štetu temeljem sklopljenog ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti jer se u trenutku nastanka štetnog događaja autodizalica nije kretala javnim putem i ostalim površinama na kojima se odvija promet. Šteta je nastala uporabom autodizalice kao radnog stroja, a drugotuženik (vlasnik autodizalice) za predmetnu autodizalicu nije imao ugovoreno osiguranje kojim bi bila pokrivena odgovornost za štetu nastalu uporabom autodizalice kao radnog stroja.

Drugotuženik Lj. Z. je upravljao svojom autodizalicom na način da je njome podizao s obale i spuštao u more motornu jahtu V., koja je u vlasništvu tužitelja. Grana dizalice raspolovila se, pala na jahtu tužitelja i potpuno ju uništila. Tužitelji potražuju naknadu štete zbog uništenja stvari – motorne jahte.

Prvostupanjskom presudom naloženo je drugotuženiku Lj. Z. na ime naknade štete isplatiti tužiteljima ukupni iznos od 876.957,90 kn sa zateznim kamatama od 6. lipnja 1998. pa do isplate, te iznos od 3.150,00 kn sa zateznim kamatama koje teku od 1. srpnja 1998. do isplate. Odbijen je preostali dio tužbenog zahtjeva svih tužitelja protiv drugotuženika Lj. Z. u ukupnom iznosu od 375.839,10 kn sa zateznim kamatama od 6. lipnja 1998. pa do isplate i u iznosu od 1.350,00 kn sa zateznim kamatama koje teku od 1. srpnja 1998. Naloženo je tuženiku Lj. Z. da tužiteljima na ime troškova postupka plati iznos od 238.127,00 kn.

Odbijen je tužbeni zahtjev u cijelosti protiv prvotuženika J. o. d.d. S. te je naloženo tužiteljima da tom tuženiku naknade trošak postupka u iznosu od 267.058,00 kn.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, preinačio je prvostupanjsku presudu u dijelu kojim je drugotuženiku naloženo da tužiteljima isplati svakome po 1/4 zateznih kamata tekućih na glavnici u iznosu od 876.957,90 kn tekućih od 6. lipnja 1998. do 14. siječnja 2003. i svakome po 1/4 iznosa zateznih kamata na iznos od 3.150,00 kn od 1. srpnja 1998. do 14. siječnja 2003. U tom dijelu je odbio tužbeni zahtjev.

Tužitelj je podnio reviziju protiv odbijajućeg dijela drugostupanjske presude zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava te predložio da Vrhovni sud Republike Hrvatske prihvati reviziju, preinači drugostupanjsku presudu i u cijelosti prihvati tužbeni zahtjev ili u tom dijelu ukine pobijanu drugostupanjsku presudu te vrati predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Tuženici nisi odgovorili na reviziju.

Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučio je da je revizija dijelom neosnovana, a dijelom nedopuštena.

Revizija u trgovačkim sporovima nije dopuštena ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 500.000,00 kn (čl. 497. ZPP). Pobijani dio drugostupanjske presude u odbijajućem dijelu tužbenog zahtjeva protiv drugotuženika Lj. Z. iznosi 375.839,10 kn, dakle ne prelazi iznos od 500.000,00 kn. Iz tog razloga revizija u tom dijelu nije dopuštena te je Vrhovni sud Republike Hrvatske primjenom odredbe čl. 392. st. 1. ZPP u tom dijelu odbacio reviziju tužitelja kao nedopuštenu.

Vrhovni sud Republike Hrvatske je utvrdio da su odbijajući tužbeni zahtjev protiv prvotuženika J. O. d.d. nižestupanjski sudovi pravilno primijenili materijalno pravo. U provedenom postupku utvrđeno je da je do štetnog događaja došlo u vrijeme dok je drugotuženik svojom autodizalicom vršio manevar spuštanja broda s kopna u more i to na obali L. Š. na dijelu prostora predviđenog za spuštanje plovila u more. Tužitelji svoj zahtjev protiv osiguratelja temelje na obveznom osiguranju motornog vozila u smislu odredbe čl. 82. st. 1. Zakona o osiguranju ("Narodne novine", broj 46/97, 116/99 i 11/02 – dalje. ZO).

Drugotuženik Lj. Z. je s J. o. d.d. S. za spomenutu autodizalicu sklopio ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti, ali nije sklopio ugovor kojim bi bila pokrivena odgovornost za štetu koja bi nastala iz njegove djelatnosti.

Odredbom čl. 82. st. 1. ZO propisano je da je vlasnik odnosno korisnik motornog vozila i priključnog vozila dužan sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju uporabom motornog vozila (u daljem tekstu - osiguranje od automobilske odgovornosti) nanese trećim osobama zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari.

Odredbom čl. 83. st. 1. ZO propisano je da su motorna i priključna vozila, u smislu tog Zakona, sva vozila na motorni pogon koja se kreću javnim putem i

ostalim površinama na kojima se odvija promet, a koja podliježu obvezi registracije po propisima o cestovnom prometu.

U ovom slučaju šteta je nastala uporabom autodizalice na prostoru predviđenom za spuštanje plovila u more. U trenutku kada je vršen manevar podizanja i spuštanja broda u more, autodizalica se nije kretala javnim putem niti ostalim površinama na kojima se odvija promet. Cijela konstrukcija autodizalice je bila učvršćena, jer je dizaličar pri obavljanju djelatnosti podizanja i spuštanja tereta izvukao stoper radi stabilnosti autodizalice. Prema ocjeni Vrhovnog suda Republike Hrvatske pavilan je zaključak nižestupanjskih sudova da osiguranjem od automobilske odgovornosti nisu obuhvaćene štete nastale uporabom motornog vozila izvan javnih putova i ostalih površina na kojima se odvija promet te iz tog razloga prvotuženik J. O. d.d. u ovom konkretnom predmetu ne odgovara tužiteljima za štetu koja im je nastala prilikom manevra prebacivanja motornog broda V. s kopna u more. Za odgovornost osiguravajućeg društva nisu ispunjeni uvjet propisani odredbom čl. 83. st. 1. ZO. Neosnovano revident smatra da zakonske odredbe nisu određene jer iz spomenute odredbe jasno proizlazi da obvezi registracije po propisima cestovnog prometa podliježu motorna i priključna vozila tj. vozila na motorni pogon koja se kreću javnim putem i ostalim površinama na kojima se odvija promet. Međutim, u trenutku nastanka štetnog događaja autodizalica se nije kretala, niti se nalazila na javnom putu ili bilo kojoj površini na kojoj se odvija promet, već se nalazila na prostoru koji je predviđen za spuštanje plovila u more.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, istaknuo je da je tužiteljima u ovom konkretnom slučaju šteta nastala uporabom dizalice kao radnog stroja. Međutim drugotuženik Lj. Z. sa prvotuženikom J. O. d.d. nije imao ugovoreno osiguranje od odgovornosti za štetu nastalu uporabom autodizalice kao radnog stroja.

Ispitujući pobijanu presudu u dijelu u kojem se pobija revizijom i u granicama razloga određeno navedenih u reviziji (čl. 392. a. ZPP-a) Vrhovni sud Republike Hrvatske je utvrdio da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena te je odbio reviziju tužitelja kao neosnovanu u dijelu kojim je odbijen tužbeni zahtjev protiv prvotuženika J. O. d.d. (čl. 393. ZPP). Vrhovni sud Republike Hrvatske istaknuo je da su nižestupanjski sudovi pravilno primijenili materijalno pravo kada su odbili tužbeni zahtjev prema J. O. d.d., jer on nije pasivno legitimiran kao stranka u ovom postupku.

Obzirom da je odbijen tužbeni zahtjev prema drugotuženiku, nižestupanjski sudovi su pravilno primijenili odredbu čl. 154. st. 1. ZPP u svezi odredbe čl. 155. ZPP nalažući tužiteljima da tom tuženiku naknade trošak postupka.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstvena savjetnica
Jadranski zavod HAZU

Summary:

**LIABILITY FOR DAMAGE CAUSED BY THE USE OF CAR CRANE –
INSURANCE ASPECTS**

A car crane was used to transfer a motor yacht from land into the sea. The manoeuvre took place in the area envisaged for putting vessels into the sea. At the moment the yacht was lifted from the shore and put into the sea, a crane jib fell onto the yacht and destroyed it completely.

The claimants (plaintiffs) filed a claim against the insurer on the bases of the motor liability compulsory insurance contract concluded by the owner of the car crane, which contract covers the owner's liability for damage to or loss of third parties' property caused by the motor vehicle. The insurance company is not liable for damage under the motor liability compulsory insurance contract, because at the time of the loss event the car crane was not driving on a public road or another area intended for traffic. The damage occurred through the use of the car crane as a tool machine, and the second defendant (car crane owner) had no insurance contract in place for the use of the car crane in question, which would cover liability for damage and/or loss occurring through the use of the car crane as a tool machine.